

HİKMET-AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ
[JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
YÛNUS EMRE'DEN MEHMED ÂKİF'E ŞİİR
ÖZEL SAYISI
YIL 7, ARALIK 2021

Prof. Dr. Hüseyin AKKAYA

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Sivas/TÜRKİYE
hakkaya58@gmail.com

ORCID

KİTÂBİYÂT / BOOK REVIEW

Eser: BİR ŞİİRİN HİKAYESİ

Makale Türü: Kitap Tanıtım ve Değerlendirme	Article Information: Book Review
Yükleme Tarihi: 21.12.2021	Received Date: 21.12.2021
Kabul Tarihi: 27.12.2021	Accepted Date: 27.12.2021
Yayımlanma Tarihi: 31.12.2021	Date Published: 31.12.2021

İntihal / Plagiarism

Bu makale **turnitin** programında taranmıştır.
This article was checked by **turnitin**.

Atıf/Citation

Akkaya, Hüseyin, "Bir Şiirin Hikayesi", (Kitap Tanıtımı ve Değerlendirme) *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal Of Academic Literature]*, Yunus Emre'den Mehmed Âkif'e Şiir Özel Sayısı, Aralık 2021, s. 397-406.

Akkaya, Hüseyin, "The Story of Poet", (Book Review) *Hikmet-Journal of Academic Literature*, Special Issue of Yunus Emre to Mehmed Akif, December 2021, p. 397-406.

HİKMET-AKADEMİK EDEBİYAT DERGİSİ
[JOURNAL OF ACADEMIC LITERATURE]
YÛNUS EMRE'DEN MEHMED ÂKİF'E ŞİİR
ÖZEL SAYISI
YIL 7, ARALIK 2021

Prof. Dr. Hüseyin AKKAYA

KİTÂBİYÂT/BOOK REVIEW

BİR ŞİİRİN HİKAYESİ

Yazar: Hüseyin AKKAYA

Aynadan Geçen Şiirler, Kişisel Yayınları, İstanbul, 2019, 103 s.

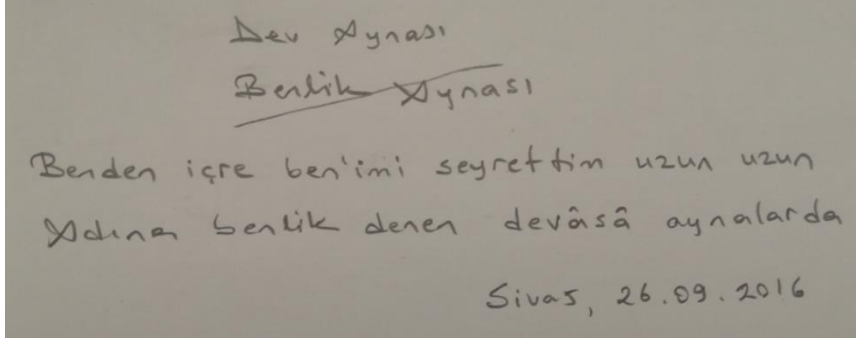
ISBN: 978-605-8026-70-4

Dokuz yıl evvel aynayı merkeze alan şiirler yazmaya başladığımda bunların sayısının pek fazla olacağını tahmin etmiyordum. İlk olarak 2012 yılında yazdığım “Aynalarda Yaşamak” (Akkaya, 2019: 102-103) isimli şiirim münbit bir kaynaktan doğmuş olmalı ki diğer ayna şiirlerinin önünü de açtı diye düşünüyorum. İlerleyen zamanlarda on beş yirmi kadar müstakil ayna şiiri, dört tane dörtlük, beş tane de beyit yazıp bir kenara koymuştum. Geçen yılın son aylarından itibaren yoğun bir şiir iklimine girmiş, bir ay aralıklarla peş peşe ayna şiirleri kaleme almıştım. Ayna çevresinde kurulan müstakil şiirler çoğalınca tek bir beyitten ibaret olanlarını gözden geçirme ihtiyacı duydum. Beyitlerden ikisi mana bakımından birbirine yakındı. Birini tercih edip diğerini başka bir şiirde kullanmak üzere ayırdım. Kalan dört beyitten

biri, üzerine veya altına eklenecek mısralarla yeni bir şiir olmaya elverişli idi. Beyit 26 Eylül 2016’da doğmuştu. Kendiliğinden gelmiş olup üzerinde hiçbir değişiklik yapmaya ihtiyaç duyulmayacak bir bütünlüğe sahipti. Yazıldıktan birkaç gün sonra

sadece başlığı değişmişti. Küçük bir kâğıt parçasına kaydedildiği şekliyle beyti okuyalım:

Yukarıdaki beyit nasıl bir şiire çevrilebilir diye üzerinde düşünmeye başladım. Bu beyitten hareketle insan ve benlik konusunu ele alan bir şiir yazılabildi. O düşünce üzerinde yoğunlaştım. Benlik kabarmasını işleyen müstakil bir şiir inşâ etmeye karar verdim. İlk kıta olması muhtemel mısralar fazla zorlanmadan geldi. Birinci mısranın farklı söylenişleriyle şöyle bir müsvedde çıktı ortaya:

Ben'ime ayna tutup tam karşısında durdum

(Ayna tutup ben'ime tam karşısında durdum)

(Ben'imni ayna edip tam karşısında durdum)

(Bugün dev aynasının tam karşısında durdum)

(Ayna diye ben'imni tam karşısında durdum)

Büyüdükçe büyüdüm daracık odalarda

Benden içre ben'imni seyrettim uzun uzun

Adına benlik denen devâsâ aynalarda

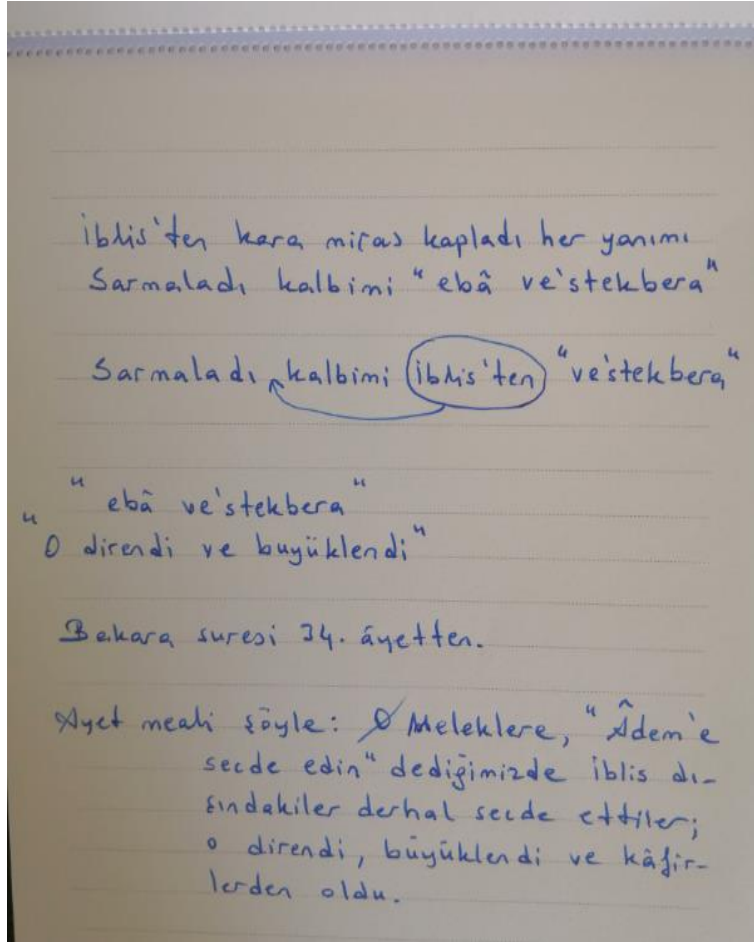
Yukarıdaki mısralardan parantez içine alınanlar ve *eğik* karakterle dizilen kelimeler bir önceki mısranın farklı söylenişlerini göstermektedir. Burada birinci mısranın beş ayrı söylenişi yer almaktadır. Hangisi tercih edilmeli acaba? Mana ve söyleyiş açısından en güzelini tercih etmek... Şiirin en zor taraflarından biri de bu. Hayat da böyle değil mi? Karşı karşıya kaldığımız ihtimallerden en güzeline yönelmeli insan. İnsan olmak biraz da tercihle alâkalı bir husus değil mi? Güzelliği seçen yerde de gökte de seçilir.

Biz şiire gelem. Çok düşünmeme, muhayyilemi zorlamama rağmen ilk mısra için farklı bir söyleyiş bulamadım. Mevcut beş ayrı varyanttan üçüncüsü anlatmak istediğim konuya daha uygun göründü. Zira ben'i ayna edip tam karşısında durmak hayali üzerine kurulan mısra, anlatılmak istenilen manayı daha iyi ifade ediyordu. Burada insan kendi ben'imni ayna edip karşısında duruyor, dev aynası olarak tasavvur ettiği benliğinde kendisini uzun uzun seyrediyor. Birinci mısranın diğer varyantlarına göre bu tercihte irâdî bir hareket vardı. İnsan bilerek benliğini dev aynası yerine koyup ona bakıyordu. Böyle bir hâletirûhiye içerisine giren insan benlik köpürmesi girdabına kapılıp kibir ve büyüklenme ile küçücük bir odada kendisini âdeta bir dev gibi hissediyordu. Tercihim o mısradan yana oldu. İlk dördlük aşağıdaki şekliyle varlık alanına çıktı ve şiir yazılma süreci devam ettiği hâlde bir daha değişmedi:

هـ ك م ت - هـ ك م ت - ٤

Ben'im ayna edip tam karşısında durdum
 Büyüdükçe büyüdüm daracık odalarda
 Benden içre ben'im seyrettim uzun uzun
 Adına benlik denen devâsâ aynalarda

İkinci dörtlüğü bir âyetten (Bakara 34) hareketle kurmaya çalıştım. Bu âyette Cenâb-ı Hak meleklerle, Âdem'e (insana) secde etmeyi emrediyor; onların hepsi secde ettiği hâlde İblis buna karşı çıkıyordu. Bu karşı çıkışın ilâhî kelâmı ile ifâdesi "ebâ ve'stekbera = 0 diretti ve kibirlendi" kelimeleriyle anlatılıyordu. Bu iki kelimeyi anlam olarak veya lafzen iktibas ederek yazacağım mısralarda kibirlenmenin, büyüklük taslamanın ve bunların sonucu benlik taşkınlığının insana İblis'ten miras kaldığını şiir diliyle verebilirdim. Bir kâğıt parçasına bununla ilgili mısralar yazdım. Şöyle:

İblis'in kibriyle ilgili âyetin tedâîleri üzerinde bir hayli akıl ve gönül yormama rağmen yukarıdaki kâğıtta karalananlar üzerine eklenebilecek bir mısra yazamadım. İster canlı ister cansız olsun yaratılmış cümle mahlûkatın bir kaderi olduğuna inanırım. Konuya çok uygun olmasına rağmen şiir bu âyetin çağrışımlarından

hareketle ilerlemedi. Başka tedâîler üzerinden başka mısralar geldi. Aşağıda görüldüğü gibi:

İçimdeki kara ben öyle bir kabardı ki
Gökler yıldızlarıyla yürüsem bir adımda
(Gökler yıldızlarıyla *dürüldü benliğimde*)
(Gökler yıldızlarıyla *bir noktadır kalbimde*)
Hâl böyleyken içimde bir ses fısıldıyordu
İkrârını hatırla ikrârını hatırla

Hâl böyleyken *yine de* içimde *içten* bir ses
Rûhumda çağlamakta derin bir fısıltıyla
(Rûhumda *çağlıyordu* derin bir fısıltıyla)
(Rûhumda *dalgalanır* derin bir fısıltıyla)

Şiir yazarken aklıma gelen mısraları hafif bir sesle okurum. Bilâhare unutmamak için bunları küçük kâğıt parçalarına yazarım. Ham hâldeki mısraları içimden tekrar etme ve bulduğum kâğıtlara yazma kısa zaman aralıklarıyla devam edip durur. Onları zihnimde bir dörtlük şeklinde düzenlemeye çalışırım. Yukarıdaki mısralardan daha önce tamamlanan ilk dörtlüğün devamı sayılabilecek bir dörtlük çıkarmaya gayret ettim. Olmadı. Zihni temrinlerle elde edilen dörtlük belli bir şiir seviyesinin üstüne çıkamadı. Çâresiz şiir yazma sürecine geri döndüm. İnsana bir anlık rahatı bile çok gören şiir ikliminin kucacağına bıraktım kendimi. Uykusuz ve huzursuz gecelerin koynuna... Şubatın 6'sından 21'ine kadar gece gündüz demeden on beş günüm benlik kabarmasını daha çarpıcı hâle getirecek mecazlar düşünmekle, mısralar karalamakla geçti.

Şiir yazma süreci devam ederken bir taraftan da benlik üzerine yeni eserler okuyordum. Robert Frager'in *Kalp Nefs ve Ruh* isimli kitabını daha önce okumuştum. Tekrar gözden geçirdim. Sigmund Freud'un eserlerini karıştırdım. İnsan ben'iyle ilgili mevcut bilgilerime yenilerini eklemeye çalıştım.

Bunların şiire uygun olanlarını mısralara nasıl dökebileceğimi düşündüm. Bu arada şiire girebilecek mecazlar, teşbihler zihnimde uçuşuyordu. İçerisinden ikinci dörtlüğün çıkabileceği şu mısralar yazıldı önce:

İçimde kara benlik dağlar gibi kabardı
(İçimde kara benlik *kabardıkça* kabardı)
(İçimde *köpüren ben* kabardıkça kabardı)
(İçimde *süper ego* kabardıkça kabardı)
(İçimde *süper ene* kabardıkça kabardı)
(İçimdeki *saklı ben* kabardıkça kabardı)
(İçimdeki *süper ben* kabardıkça kabardı)

(İçimdeki *kara ben* kabardıkça kabardı)
 (Benliğimden taşıp da içimdeki *gizli ben*)
 (Bir *benlik var ki bende* kabardıkça kabardı)

Aşıverdim gökleri donup kalan bir anda

(Aşıverdim gökleri *uzayan sonsuz* anda)
 (Aşıverdim gökleri *sonsuz uzun bir* anda)
 (Aşıverdim gökleri *sonsuz uzayan* anda)
 (Aşıverdim gökleri *zamanın sorgucunda*)
 (Aşıverdim gökleri *zaman içre zamanda*)
 (Aşıverdim gökleri *an içinde* zamanda)
 (Aşıverdim gökleri *yıldızlar sorgucumda*)
 (Devşirdim *yıldızları sonsuzluk* sorgucumda)
 (Devşirdim *kâinatı yıldızlar* sorgucumda)
 (Devşirdim *yıldızları sonsuzluk* sorgucumda)
 (Anda *aştım dünyayı yıldızlar* sorgucumda)
 (Devşirdim *sonsuzluğu varlığını aşıp da*)

Uzansam tutacağım dünya da bu kadardı

(Uzansam tutacağım *o kadar yakın dünya*)
 (Uzansam tutacağım *varlığını aşıp da*)

Titrek bir küre sanki parmağımın ucunda

(Titrek bir *nokta* sanki parmağımın ucunda)
 (Titrek bir küre *dünya* parmağımın ucunda)

Yukarıda yirmi dokuz müsvedde mısradan bir dörtlük çıkarmayı planlıyordum. Aralarındaki ses ve mana ilişkilerine dikkat ederek bu mısralardan birinci dörtlüğün manasını daha da geliştirecek yeni bir dörtlük oluşturmalıydım. Ama nasıl? Benim anlayışıma göre şiir yazmak çileli bir işti. Bir şiirin hakîkî anlamda kemâle ermesi için şu merhalelerden geçmesi gerekiyordu: Her mısra tek başına şiir olacak. O yekpare şiir olan mısra bir kompozisyon dâhilinde genişleyen şiir içine yerleştirildiğinde bütünü tamamlayan bir unsura dönüşecek. Ayrıca her mısra şairin ele aldığı konuyu farklı bir açıdan işleyecek. Şiir eskilerin gazelde “yek-âhenk” dedikleri kıvamda şekillenecek. Bunların yanı sıra lirizmi de elden bırakmayacak. Böyle şiir tabîî ki kolay değildi. Bu düşünceleri de gözeterek şöyle bir dörtlük yazdım:

Bir benlik var ki bende kabardıkça kabaran
 Dünya titrek bir küre parmağımın ucunda
 Uzansam tutacağım öyle küçük ve yakın
 Uzansam tutacağım yıldızlar avucumda

Yukarıdaki dörtlük yazıya geçirilmesine rağmen henüz olgunlaşmamıştı. İlk mısra üçüncü mısra ile kâfiyeli yapılırsa dörtlüğün daha güzel olacağını düşündüm. Bu sebeple aşağıdaki yeni mısrayı karladım:

İçimde köprüden ben benliğimden de taşkın

Tamamlamaya çalıştığım ikinci kıtanın birinci mısrasına ait her iki söyleyiş de bence şiire tam olarak uymuyor. İlk şekil kâfiye, ikinci şekil de söyleyiş açısından problemlidir. Ayrıca devamındaki mısralarla da mana bakımından kopukluk var. Bu düşüncelerin tesiriyle ilk mısra yerine üçüncü bir alternatif yazdım:

Bir benlik var ki bende benliğimden de taşkın

Bu yeni söyleyişte de “ben” kelimesinin tek bir mısradaki türemişleriyle birlikte üç kere tekrarlanması, benlik sözcüğünün de mana farkı olmadan aynı yapı içerisinde iki defa yer alması beni rahatsız etti. Araya devam dedim. Önceki mısralarda küçük değişikliklerin yapılmasıyla oluşan mısraların yanı sıra yeni mısralar da geldi:

İçimde gölge benlik dağlar gibi kabardı

Aşıverdim gökleri sonsuz uzayan anda

(Aşıverdim gökleri *Ankâ'nın sorgucunda*)

(*Gönlüm Zümrüdüanka yıldızlar sorgucumda*)

Uzansam tutacağım dünya nokta kadardı

(Uzansam tutacağım *dünyacık* bu kadardı)

Uzansam tutacağım parmağımın ucunda

(*Titreyen bir kürecik parmağımın ucunda*)

Yukarıdaki yeni şekillerde, ikinci mısra yerine alınabilecek her iki farklı söyleyişte beni rahatsız eden bir şey vardı.

Aşıverdim gökleri sonsuz uzayan anda

mısrasında geçen “sonsuz uzayan anda” tamlamasını, her şeyin tasavvuf düşüncesinde “ân-ı dâimî” denilen kesintisiz bir an içinde olup bittiğini ifade etmek için kullandım. Kullandım ama aklıma yatsa da bu söyleyişi gönlüm pek kabullenmedi. “Sonsuz uzayan anda” yerine “Ankâ'nın sorgucunda” ifadesini yerleştirdim. “Ankâ'nın sorgucunda gökleri aşmak” fikri önce şiirin muhtevasına uygun bir imge olarak görüldü ama üzerinde biraz düşününce bunun da uygun olmadığını gördüm. Hümâ, Sîmurg, Zümrüdüankâ, Devlet kuşu gibi isimlerle de anılan Ankâ kültürümüzde olumlu çağrışımlar uyandıran mitolojik mâhiyette ismi var cismi yok bir kuştur. Kimin başına konarsa veya gölgesi düşerse o kişinin mutluluğa ve saâdete ereceğine inanılır. Hatta gayb âlemine sefer eden Şeyh Gâlib'e yol arkadaşlığı teklif ettiği de görülmüştür. Bu husus o naif şairimizin beyanıyla bilinmektedir:

Rehdân-ı gaybım öyle ki Ankâ-yı vahşetin

Arz-ı refâkat itdiği meşhurdur bana

[Gayb âleminin yolunu iyi bilirim. Öyle (iyi bilirim) ki yalnızlık

Ankâ'sının bana yol arkadaşlık teklif ettiği meşhurdur.]

İşte bu düşüncelerden hareketle Ankâ şiire girecekse olumlu bir unsur olarak girmeli diye düşündüm. Benim yazmak istediğim şiirde Ankâ'nın kanat açacağı bir iklim yoktu. Orada benlik kabarmasına kapılan insanoğlunun elinde gelse dünyayı yok edecek bir azgınlık içerisindeki durumu tasvir edilmektedir. Bu düşüncelerle Ankâ da şiire giremedi. Gönüm o puslu havada Ankâ'nın kanat çırpmasına râzı olmadı. Âh! Bu gönülden nedir çektiğimiz. Aşkta da, şiirde de... İşte gördüğünüz gibi “Ankâ'nın sorgucunda” gökleri aşamadık. Çâresiz şiire döndük... İkinci dörtlüğe...

Önceki temrinlerden uygun olan mısralar alındı.

İçimde gölge benlik dağlar gibi kabardı

mısraı, ikinci dörtlüğün ilk mısraı olarak güzeldi. Ufak bir değişiklik yapıldı. “Dağlar gibi” kelime öbeği yerini “birdenbire” kelimesine bıraktı. Mısra “birdenbire” beklenmedik bir derinliği kendiliğinden yakaladı:

İçimde gölge benlik birdenbire kabardı

Üzerinde ne kadar yoğunlaşırsam yoğunlaşayım yazdığım mısralarda beni hep rahatsız eden ikinci dörtlüğün ikinci mısraı ufak bir dokunuşla yepyeni bir güzelliğe kavuştu:

Aşıverdim gökleri göz açıp kapayanda

Birinci ve ikinci mısralar tamamlanmıştı. Sıra üçüncü ve dördüncü mısralara gelmişti. Üçüncü mısra olarak,

Uzansam tutacağım dünyanın(m)ız bu kadardı

Uzansam tutacağım dünya cirmi kadardı

Şöyle bir nazar ettim dünya cirmi kadardı

seçenekleri arasında gönüm gidip gidip geldi. Bu mısralardan hangisi tercih edilmeliydi. Bir türlü karar veremiyordum. Derken ilham perileri imdadıma yetişti. Şiire en uygun olan söyleyişi getirip yerine koydular:

Büyük sanılan dünya ancak cirmi kadardı

Dördüncü mısra önceki temrinlerle kemâlini bulmuştu:

Titreyen bir kürecik parmağım ucunda

Artık ikinci dörtlüğü gönül rahatlığı ile size takdim edebilirim. Edeyim:

İçimde gölge benlik birdenbire kabardı

Aşıverdim gökleri göz açıp kapayanda

Büyük sanılan dünya ancak cirmi kadardı

Titreyen bir kürecik parmağım ucunda

Yukarıdaki dörtlük ses ve mana açısından birinci dörtlüğün anlamını ulaştırabileceği en uç noktaya götürmüştür. İlk iki mısradaki benlik kabarmasına tutulan insanın nasıl bir taşkınlığa hazır hâle geldiği açık bir şekilde görülmektedir. İçindeki gölge benliğin vesveselerine kapılan insan göz açıp kapayacak kadar kısa bir zamanda gökleri, yani maddî varlığı aşmaktadır. Devamı mısralarda deyimlerde de gönderme yapılarak bu hâletirûhiyeye bürünen insanın dünyayı parmağında oynatacak, hatta yok edecek güce eriştiği vehmi dile getirilmektedir.

Ayna şiirleri genellikle iki kıtada tamamlanıyor. En fazla üç kıtaya çıkıyor. “Dev Aynası” isimli şiirim bu iki kıta ile tamamlandı mı acaba? Tamamlanmadı. İnsanı getirip bir uçurumun başında bıraktı. Benlik kabarmasıyla içindeki dipsiz uçurumun tam kenarında başı dönen insanı bu çıkmazdan kurtaracak mısralara ihtiyaç vardı. İkinci dörtlüğün önceki sayfalarda geçen müsvedde mısraları arasında şöyle bir beyit karalamıştım:

Hâl böyleyken içimde bir ses fısıldıyordu

İkrârını hatırla ikrârını hatırla

Yukarıdaki mısralar mana açısından eksik kalan iki dörtlüğün sonuna yerleşirse “Dev Aynası” adını verdiğim şiirim tamamlanacak gibi göründü bana. Her ne kadar tamamlanmış görünse de tasavvufî açıdan derin manalar içeren hâl kelimesi buraya uymamıştı. Benliğini put yapıp neredeyse ona tapan insanın “hâl”i olamazdı. Olsa olsa ancak “durum”u olabilirdi. Birinci mısradaki üzerinde dakik düşünülünce fark edilebilecek bir eksiklik vardı. Bu sebeple tekrar şiire döndüm. Uykusuz ve huzursuz gecelere yani... Hayatım boyunca müşahede ettiğim bir gerçeği bu şiirin yazılma sürecinde de gördüm. Bir insan kendini bir şeye ne kadar veriyorsa, o şey de kendisini insana o kadar veriyordu. Bunun için hakîkî ve hakikatli bir sanat eseri ortaya koymaya çalışan insanın o sanatla derinlemesine hemhâl olması lâzımdı. Önce, benlik kabarmasının uzun bir süre devam ettiğini belirtmek için ikinci kıtadan sonraki satıra üç nokta koydum. Bu üç nokta ile ilk iki kıtada anlatılan iç içe ben’lerin farklı durumlarını okuyucunun zihnine ve muhayyilesine bırakmak istedim. Sonra ilk mısradaki uygun bulmadığım “Hâl böyleyken içimde” bölümünü, benlik taşkınlığının devam ettiğini daha da kuvvetlendirmek için “Böyle devam ederken” şekline çevirdim. Mısranın devamındaki “bir ses fısıldıyordu” kısmı “içimde içten bir ses” biçimine dönüştü. Beyit üzerinde düşündükçe önceki karalamalardan “Rûhumda çağlamakta derin bir fısıltıyla” mısranın, zikri geçen beytin arasına girebilecek kıvamda olduğunu gördüm. Şöyle:

Böyle devam ederken içimde içten bir ses

Rûhumda çağlamakta derin bir fısıltıyla

İkrârını hatırla ikrârını hatırla

“Dev Aynası” bu üç mısra ile biterse, batı edebiyatından alınan sone nazım şekli ile son buluyordu şiir. Ben şiire başladığımda sone nazım şekli aklımda hiç yoktu. Bazen şiir kendi kendini inşâ eder. Öz biçimini kendi belirler. Bu şiirde de öyle oldu. Tamam dedim. Benlik köpürmesini anlatan şiir sone nazım şeklinde olduğu gibi bir üçlükle bitecek. Ama nasıl? Üçlüğün ilk iki mısrasında gönlüme hoş gelmeyen yerler vardı. Her şeyden önce ortadaki mısranın ilk bölümü olan “Rûhumda çağlamakta” kelime öbeğini değiştirip “Diyordu arada bir” yaptım. “Derin bir fısıltıyla” kısmı da “derinden fısıltıyla” kelime öbeğine dönüştü. Mısra tam olarak şöyle oldu:

Diyordu arada derinden fısıltıyla

İkinci mısra yerine oturmuştu ama bu sefer de birinci mısradaki kulağıma tırmalayan sesler ortaya çıktı. Şiir böyledir. Bitti zannedersin. Şöyle bir kenara çekilip gönül rahatlığı ile kendimi sükûnetin kucağına bırakayım dersin. Olmaz. Şiir seni sana bırakmaz. İrâdesini elden bırakmamaya gayret etse de hakîkî şâir her an şiirin emrindedir. Tâ ki şiir kendini kemâle ermiş hissedene kadar.

İlk mısradaki “içimde içten bir ses” bölümünde “iç” kelimesi eklerle birlikte iki defa, ikinci dördlükteki kullanımını da sayarsak şiirde üç defa geçiyordu. Ayrıca peş peşe gelen “içimde” ve “içten” kelimelerindeki “ç” sesleri de beni rahatsız etti. Aliterasyon deyip geçebilirdim. Geçemedim. “İçimde içten bir ses”i “derûnî içten bir ses” yaptım. Olmadı. “Daha da içten bir ses” yaptım. Yakışmadı. “İçten en içten bir ses” yaptım. Yerini yadırgadı. “Derûnumda asıl ben” yaptım. Ses açısından hoş düşmedi. Arayışa devam ettim. Kendi çapımda hem aklımı hem muhayyilemi “içimde” veya “içten” kelimelerinden birini değiştirmek üzere sonuna kadar zorladım. Önce “içimde” kelimesi yerine “kalbimde” kelimesini yerleştirdim. Olmadı. Sonra, “içimde içten bir ses” bölümündeki “içten” kelimesi yerine mısraya daha derin bir mânâ katacak kelimeyi bulmak için harekete geçtim. Mısranın bu kısmını, “içimde müşfik bir ses” yaptım. Olmadı. “İçimde candan bir ses” yaptım. Olmadı. “İçimde derin bir ses” yaptım. Yine olmadı. “İçten” kelimesi yerine kullanılabilecek hangi sözcüğü buldumsa gönlüm her birine bir bahâne bulup kabul etmedi. Bu uzun arayışlar sonucunda uygun bir sıfat kalbime düştü. Nihâyet “gizli” kelimesi gelip mısraya katıldı Bu son kelimenin yerine yerleşmesiyle şiirin son üçlüğü şu şekle dönüştü:

Böyle devam ederken içimde gizli bir ses
Diyordu arada bir derinden fısıltıyla
İkrârını hatırla ikrârını hatırla

“Dev Aynası” yukarıdaki son üçlükle tamamlanmıştı. Benlik kabarmasıyla azgınlaşan o zavallı varlığa içindeki gizli ses kendisinin bir insan olduğunu ihtar ediyordu. İnsandaki Tanrısal öz/ben, ona elest bezminde verdiği ikrârı hatırlatıyordu. İster vicdan diyelim ister fitrat diyelim, insan rûhuna Cenâb-ı Hakk’ın üflediği asıl ben’di o ses. Derinden bir fısıltıyla insana Tanrı’nın kendisini unutmadığını, bu karanlıklar dünyasında onu tek başına bırakmadığını devamlı telkin etmekte idi. Okuyucuya kültürü ve kâbiliyeti nisbetinde bütün bunları tedâî ettiren son üçlükle şiir artık kemâle ermişti. Derinden bir oh dedim. Huzursuz ve uykusuz geceler eriyip yok oldu. Yerini ferah fahur bir aydınlığa bıraktı. Şiiri el yazısıyla bir kâğıda geçirdim. Ve uzun uzun seyrettim. Siz de seyredebilirsiniz:

